

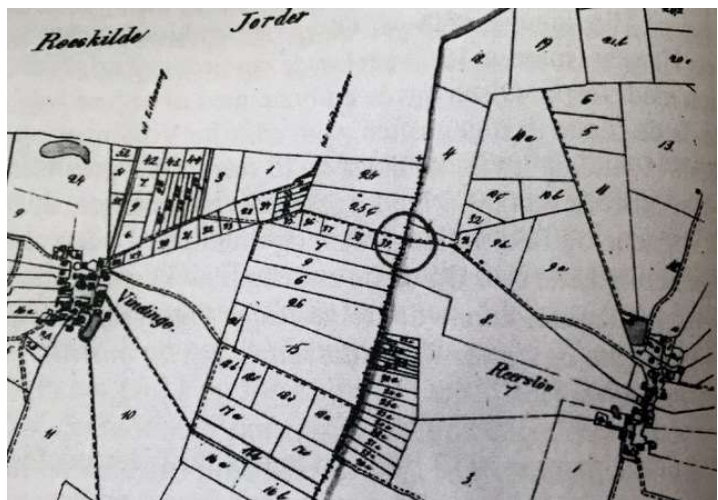
Mistænkeligt dødsfald anno 1813 i Vindinge

Engelbrecht Nielsens sørgelige endeligt

Hvis vi tror, at der ingen retssikkerhed var i enevældens Danmark, må vi tro om igen. Der var en vis censur og stadig dødsstraf, men fx. blev mistænkelige dødsfald grundigt undersøgt, indtil det var afklaret, om der var tale om en forbrydelse. Det har vi også lokale eksempler på. Et af dem starter som en moderne krimi:

Lørdag den 2. januar 1813 - da Napoleon var vendt tilbage fra felttoget mod Rusland med kun 1/10 af sin hær - blev det anmeldt til herredsfoged i Ramsø-Tune herreder, Nicolai Christian Leigh, at der var fundet en druknet mandsperson i digegrøften mellem Vindinge og Reerslev. Digegrøfterne var en del af de "hegn og skel" mellem landsbyerne, som bymændene måtte etablere, før godsejerne kunne få opmålt deres jorder i hver landsby. Netop skellet mellem Reerslev og Vindinge blev i 1778 det allerførste skridt mod udskiftningen.

Leich sørgede for, at den druknede straks blev bragt til sognefoged Lars Sørensens hus i Vindinge. Når der siges "hus" og ikke gård, skyldes det, at Lars Sørensens gård som en af de første af domkirkegårde blev flyttet ud på sin lod sydvest for byen (Ærtebjerggaard). Men han har altså beholdt sit hus på toften i byen øst for "Den gamle gård", hvor der i dag ligger husene, Tingvej 20 og 22.

Engelbrecht Nielsens vej mod druknede døden i digegrøften mellem Reerslev og Vindinge, muligvis hvor den nu forsvundne Stenbjergvej passerede sogneskellet (markeret med en cirkel). Vejen drejede fra Østre Vindingevej ved Østergaard.

Der til blev også hidkaldt den lokale embedslæge, "amts- og distriktsmedicus", dr.med. Marcus Wøldike Kall, fra sin bolig i Skomagergade i Roskilde. Som vidner optrådte 2 af tingmændene ved herredsretten, Ole Hansen og Frederik Jensen, som skulle bistå ved undersøgelsen og overvåge en evt. obduktion.

Identifikationen

Efter at de forskellige beklædningsgenstande var blevet undersøgt - i lommerne fandt man 3 dalere - identificerede en 65-årig husmand og skrædder i et af præstens huse i Vindinge, Hans Pedersen, liget af den druknede. Der var tale om tidligere smed i Vindinge, den 69-årige *Engelbrecht Nielsen Skaarup*, som havde haft sin smedje på det nuværende Tingvej 10, nær præstens huse. Han blev også kaldt le-smed og har altså haft som sit speciale at holde byens leer skarpe. Han var imidlertid i slutningen af 1780'erne på vej væk fra byen; i folketællingen 1787 hedder det om hans tilbageblevne kone, Anne Marie Pedersdatter, at hun er *1. gang gift - hendes mand Engelbrecht Skaarup - vides det ej, hvor han er samt deres 3 børn*. Et par år efter var de dog genforenede i Lundtofte, hvor den 47-årige Anne Marie i 1791 fødte sit 9. barn. Endnu senere genfindes Engelbrecht Nielsen i en af lejeboligerne i Ørholm ved Mølleåen, hvor han sandsynligvis havde fundet arbejde som smed på Rådvaddams Fabrikker, grundlagt 1758.

I 1812 boede han stadig i Lundtofte, Kongens Lyngby, men i julen var han på besøg hos sin familie i Vindinge - sandsynligvis hans 8 år yngre søster Johanne, som var blevet boende i byen. Ved midnatstid natten mellem den 29. og 30. december forlod han Vindinge til fods for at tage hjem til Lyngby eller måske snarere til Glostrup, hvor hans søn, Hans Engelbrechtsen var bødker. Selv til Glostrup var det jo en pæn tur, men ikke usædvanlig lang for folk uden hest eller vogn. Og vejret kan have været mildt, når grøften ikke var tilfrosset.

Turen mod København

Man kan undre sig over tidspunktet for afgang, men måske valgte han det, fordi, han så kunne slå følge med to vogne, som forlod byen ad samme vej over Reerslev mod København. Der må være tale om den senere, nu forsvundne Stenbjergvej, som drejede fra Østre Vindingevej ved Østergaard. De to gaardmænd, som skulle til København - sandsynligvis med korn eller torvevarer - var Svendstrups fæster på byens dengang største gård, Vindingegård, Jesper Olsen, og domkirkebonden på den senere delte matr.nr. 15, Niels Hansen, som havde sin tjenestekar, Niels Olsen med. De 3 gav samstemmende forklaringer om den barske tur: De havde tilbudt Engelbrecht Nielsen at sidde op på en af vognene, *men dette ville han ikke*. Jesper Olsen havde en lygte med *til at lyse vej*, men da de nåede til digegrøften, som adskilte Reerslevs og Vindinges marker, var det blæst op til storm og lygten blæst ud. Her mistede den 69-årige Engelbrecht Nielsen kontakten med vognene og måtte være faldet i digegrøften og druknet, uden at de havde bemærket det. Og da de endelig blev klar over, at han ikke var med mere, kunne de ifølge Jesper Olsen ikke forlade heste og vogne *og derfor ikke i det hårde vejrlig anstille undersøgelse derom*.

Embedslægens undersøgelse

Dr. Kall erklærede, *at der aldeles intet tegn fandtes på nogen del eller sted af den afdødes legeme, som kunne give mindste anledning til mistanke om andre årsager til dette dødsfald, end at han af våde eller uforsigtighed var gerådet i denne samling af vand, som berøvede ham livet, da det var tydeligt, at manden var kvalt af vandet*. Sagen blev dermed anset for opklaret.

Afslutning

Tilbage stod spørgsmålet om, hvad der skulle ske med Engelbrecht Nielsens afsjælede legeme. Den tidligere nævnte skrædder og husmand, Hans Pedersen, som identificerede liget, og en anden skrædder og husmand i et andet af præstens huse, Jens Pedersen, erklærede imidlertid, *at den druknedes søn, Hans Engelbrechtsen i Glostrup, har pålagt dem at sørge for hans døde fars begravelse og ikke bebyrde det offentlige dermed, hvilket de også tilpligtede sig*.

Til den ende, hedder det til slut i retsprotokollen, overleverede nu fogeden til bemeldte tvende mænd såvel de i forretningen antegnede og specificerede penge og klæder til begravelsen. -

Husmand og håndværker var en meget almindelig kombination, og smedene havde som regel også deres lille jordlod. Smeden var normalt den mest uundværlige håndværker i landsbyen, men allerede dengang havde han i Vindinge en konkurrent på Kærvej. Historien viser klart, at Engelbrecht Nielsens venner og i dette tilfælde også tidligere naboer var fra denne sociale gruppe.